Euroopan unionin neuvosto

Bryssel, 20. marraskuuta 2026
(OR. en)

15598/26

SPORT 50
CULT 140

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähettäjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Valtuuskunnat
Asia:	Neuvoston ja neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätelmät perinteisistä urheilulajeista ja peleistä Euroopan kulttuuriperinnön elävänä ilmentymänä ja osallistavan liikuntaan osallistumisen edistäjänä

Valtuuskunnille toimitetaan liitteenä asiakohdassa mainitut neuvoston (koulutus, nuoriso, kulttuuri ja urheilu) istunnossaan 20. marraskuuta 2026 hyväksymät päätelmät.

LIITE

Neuvoston ja neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätelmät perinteisistä urheilulajeista ja peleistä Euroopan kulttuuriperinnön elävänä ilmentymänä ja osallistavan liikuntaan osallistumisen edistäjänä

NEUVOSTO JA NEUVOSTOSSA KOKOONTUNEET JÄSENVALTIOIDEN HALLITUSTEN EDUSTAJAT, jotka

TOTEAVAT NÄIDEN PÄÄTELMIEN SOVELTAMISEKSI SEURAAVAA:

1. Perinteiset urheilulajit ja pelit voidaan nähdä fyysisenä, kilpailuun perustuvana tai muuna kuin kilpailuun perustuvana toimintana ja virkistystoimintana, jotka ovat osa aineettoman kulttuuriperinnön monimuotoisuutta. Niitä harrastetaan yksin tai yhdessä, ne ovat juurtuneet alueellisiin tai paikallisiin yhteisöihin ja identiteetteihin, ne ovat siirtyneet sukupolvelta toiselle, ja ne perustuvat harrastusyhteisön hyväksymiin sääntöihin.

2. Perinteiset urheilulajit ja pelit ovat dynaamisia ja edistävät kulttuurista jatkuvuutta ja identiteettiä, yhteisiä arvoja ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta. Nuorempien sukupolvien pääsy perinteisten urheilulajien ja pelien pariin ja mahdollisuus osallistua niihin ovat olennaisen tärkeitä niiden kestävyyden kannalta ja jotta ne siirtyvät eteenpäin elävinä kulttuuri- ja urheilukäytäntöinä.

PALAUTTAVAT MIELEEN

3. Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 6 artiklan, jonka mukaan Euroopan unionilla on toimivalta toteuttaa toimia urheilun alalla jäsenvaltioiden toimien tukemiseksi, yhteensovittamiseksi ja täydentämiseksi. Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 165 artiklan, jonka mukaisesti unioni myötävaikuttaa Euroopan urheilun edistämiseen ottaen huomioon sen erityispiirteet, vapaaehtoisuuteen perustuvat rakenteet sekä yhteiskunnallisen ja kasvatuksellisen tehtävän. Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 167 artiklan, jonka mukaan unioni myötävaikuttaa siihen, että jäsenvaltioiden kulttuurit kehittyvät kukoistaviksi pitäen arvossa niiden kansallista ja alueellista monimuotoisuutta ja korostaen samalla niiden yhteistä kulttuuriperintöä.

4. Euroopan unionin urheilualan työsuunnitelman 2024–2027, jossa korostetaan perinteisiä urheilulajeja osana urheilun integriteettiä ja arvoja koskevaa painopistealaa.

5. Tiettyjen perinteisten urheilulajien merkitsemisen Unescon aineettoman kulttuuriperinnön luetteloon ja aineettoman kulttuuriperinnön kansalliset luettelot, joihin on sisällytetty tiettyjä perinteisiä urheilulajeja ja pelejä.

6. Näiden päätelmien liitteessä esitetyn toimintapoliittisen kontekstin.

KOROSTAVAT SEURAAVAA:

7. Ottaen huomioon perinteisten urheilulajien ja pelien ruohonjuuritasolla järjestettävän ja yhteisöperustaisen toiminnan niillä voi olla tärkeä rooli kaikkien ihmisten elinikäisen liikunnan ja aktiivisena ikääntymisen edistämisessä, mikä myötävaikuttaa niiden jatkuvaan harrastamiseen paikallisyhteisöissä. Perinteiset urheilulajit ja pelit voivat myös tarjota merkittäviä fyysiseen ja psyykkiseen terveyteen ja hyvinvointiin liittyviä hyötyjä niitä harrastaville henkilöille.

8. Kyseisten urheilulajien ja pelien parissa toimivien järjestöjen rakenteet ovat usein vapaaehtoisvetoisia, mikä edistää sosiaalista ja yhteisön selviytymiskykyä.

9. Perinteisiin urheilulajeihin ja peleihin osallistuminen voi edistää esimerkiksi sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja selviytymiskykyä, ylisukupolvista osallistumista ja sukupolvien välistä vuorovaikutusta, ympäristötietoisuutta, koulutusta, matkailua, alueellista kehitystä, maaseutualueiden ja syrjäisten alueiden elinvoimaisuutta, paikallisten perinteiden ja kulttuuriperinnön säilymistä sekä aktiivista kansalaisuutta.

10. Perinteiset urheilulajit ja pelit voivat edistää niiden tapojen moninaisuutta, joilla ihmiset liikkuvat, pelaavat ja ovat vuorovaikutuksessa toisiinsa. Osallistuminen perinteisiin urheilulajeihin ja peleihin voi auttaa luomaan perustan lasten ja nuorten terveellisille elintavoille, jotka voivat kestää koko eliniän, muun muassa edistämällä mahdollisuuksia päivittäiseen liikuntaan.

11. Perinteiset urheilulajit ja pelit voivat osaltaan vahvistaa urheilun eurooppalaisen mallin keskeisiä piirteitä, sillä ne ilmentävät monia sen keskeisiä arvoja, kuten osallistavuutta, urheilun integriteettiä, sukupuolten tasa-arvoa, yhteisön osallistumista ja kulttuurista monimuotoisuutta, jotka ovat tämän mallin perustana.

12. Perinteisiä urheilulajeja ja pelejä koskeva Euroopan komission toteuttama tutkimus[1] osoittaa, että perinteisten urheilulajien ja pelien haasteena on uusien harrastajien houkutteleminen, mikä johtuu muun muassa kaupungistumisesta, taloudellisten ja henkilöresurssien puutteesta sekä vähäisestä näkyvyydestä kyseisten urheilulajien ja pelien alkuperäalueiden ulkopuolella.

KEHOTTAVAT JÄSENVALTIOITA ASIANMUKAISILLA TASOILLA

13. Edistämään perinteisten urheilulajien ja pelien tunnettuutta osana eurooppalaisen urheilun monimuotoisuutta ja aineetonta kulttuuriperintöä esimerkiksi kartoittamalla perinteisiä urheilulajeja ja pelejä sekä kansallisella että alueellisella tasolla tai tunnustamalla tarvittaessa ja kansallisten olosuhteiden mukaisesti niiden vaikutuksen kansallisiin urheilu- ja kulttuuripolitiikkoihin.

14. Helpottamaan perinteisten urheilulajien ja pelien tunnustamista koskevien tietojen ja hyvien käytäntöjen vaihtoa kunnioittaen samalla täysimääräisesti kansallista toimivaltaa ja kansallisia menettelyjä ja edesauttaen siten Euroopan yhteisen kulttuuriperinnön vaalimista ja edistämistä.

15. Tukemaan vapaaehtoistoimintaa ja yhteisöperustaisia hallintorakenteita, joilla tähdätään perinteisten urheilulajien ja pelien ylläpitämiseen, suojeluun ja siirtämiseen eteenpäin aiheuttamatta tarpeetonta hallinnollista rasitetta.

16. Tukemaan aloitteita, joilla pyritään lisäämään tietoisuutta perinteisistä urheilulajeista ja peleistä ja laajentamaan niiden mahdollisten harrastajien joukkoa lasten ja nuorten keskuudessa, tarvittaessa ja kansallisten koulutusjärjestelmien mukaisesti myös koulutuksen, nuorisojärjestöjen ja yhteisöperustaisen toiminnan avulla korostaen siten sukupolvelta toiselle siirtymisen arvoa.

---

[1] Euroopan komissio: koulutuksen, nuorisoasioiden, urheilun ja kulttuurin pääosasto, *Mapping of traditional sports and games (TSG) in Europe – Final report, Euroopan unionin julkaisutoimisto, 2016*.

17. Edistämään osallistavaa perinteisiin urheilulajeihin ja peleihin osallistumista ja pääsyä niiden pariin noudattaen Euroopan unionin perusoikeuskirjan 21 artiklassa vahvistettua syrjintäkieltoa, jonka mukaan kaikenlainen syrjintä, joka perustuu esimerkiksi sukupuoleen, rotuun, ihonväriin tai etniseen taikka yhteiskunnalliseen alkuperään, geneettisiin ominaisuuksiin, kieleen, uskontoon tai vakaumukseen, poliittisiin tai muihin mielipiteisiin, kansalliseen vähemmistöön kuulumiseen, varallisuuteen, syntyperään, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen, on kielletty.

18. Harkitsemaan tarvittaessa ja kansallisen lainsäädännön ja kansallisten menettelyjen mukaisesti perinteisten urheilulajien ja pelien sisällyttämistä aineettoman kulttuuriperinnön kansallisiin luetteloihin.

19. Edistämään vapaaehtoisuuteen perustuvia yhteistyöaloitteita, mukaan lukien perinteisiin urheilulajeihin ja peleihin liittyvät hyvien käytäntöjen rajatylittävä vaihto, digitaaliset alustat ja festivaalit, sekä ottamaan tarvittaessa ja kansallisten menettelyjen mukaisesti huomioon muiden eurooppalaisten perinteisten urheilulajien ja pelien olemassaolon ja luonnollisen kehityksen jäsenvaltion alueella. Eri jäsenvaltioissa ja alueilla voi esiintyä perinteisten urheilulajien ja pelien muotoja, jotka ovat keskenään samankaltaisia tai muistuttavat toisiaan, mikä on osoitus historiallisista ja kulttuurisista yhteyksistä eri puolilla Eurooppaa ja tarjoaa mahdollisuuksia rajatylittävään vaihtoon, oppimiseen ja yhteistyöhön.

20. Vaalimaan ja vahvistamaan yhteistyötä perinteisten urheilulajien ja pelien parissa toimivien sellaisten eurooppalaisten ja kansainvälisten järjestöjen tai instituutioiden, kuten Unescon ja Euroopan neuvoston, kanssa, jotka edistävät hallitustenvälistä yhteistyötä urheilun alalla ja korostavat urheilua keinona edistää eurooppalaista perintöä, kulttuuria ja historiaa.

PYYTÄVÄT KOMISSIOTA TOISSIJAISUUSPERIAATTEEN MUKAISESTI JA TOIMIVALTANSA PUITTEISSA

21. Tukemaan osallistumista perinteisiin urheilulajeihin ja peleihin asiaankuuluvien unionin aloitteiden, kuten Euroopan urheiluviikon ja Euroopan urheilufoorumin, avulla. Harkitsemaan tarvittaessa vaihtoehtoja, joilla kannustetaan perinteisten urheilulajien ja pelien harrastamiseen ja siirtämiseen eteenpäin ja joilla vahvistetaan kulttuurienvälistä vuoropuhelua tai korostetaan perinteisiä urheilulajeja ja pelejä uusien tai olemassa olevien tapahtumien teemana.

22. Helpottamaan hyvien käytäntöjen vaihtoa esimerkiksi asiantuntijaryhmien ja vertaisoppimistoimien avulla, mukaan lukien tietämyksen vaihto perinteisten urheilulajien ja pelien suojelusta, hallinnoinnista ja kestävästä kehityksestä.

23. Tutkimaan mahdollisuuksia vahvistaa yhteistyötä Euroopan unionin tasolla asiaankuuluvien politiikanalojen eli urheilun, kulttuuriperinnön, sukupolvien välisen oikeudenmukaisuuden ja koulutuksen välillä kunnioittaen samalla täysin jäsenvaltioiden toimivaltaa.

24. Tukemaan tarvittaessa perinteisiin urheilulajeihin ja peleihin liittyviä hankkeita asiaankuuluvien nykyisten unionin rahoitusaloitteiden puitteissa, mukaan lukien Erasmus+- ohjelman urheilua koskevat toimet, Euroopan sosiaalirahasto plus ja muut asiaankuuluvat välineet.

KEHOTTAVAT URHEILULIIKETTÄ, PERINTEISTEN URHEILULAJIEN JA PELIEN YHTEISÖÄ JA MUITA ASIAANKUULUVIA SIDOSRYHMIÄ NIIDEN RIIPPUMATTOMUUTTA KUNNIOITTAEN

25. Edistämään osallistavaa perinteisiin urheilulajeihin ja peleihin osallistumista ja niiden pariin pääsyä.

26. Vahvistamaan hallinnointia, suojelua ja integriteettiä koskevia normeja perinteisten urheilulajien ja pelien rakenteissa yhteistyössä urheilualan muiden osa-alueiden kanssa.

27. Tekemään yhteistyötä viranomaisten kanssa perinteisten urheilulajien ja pelien näkyvyyden, kestävyyden ja niiden pariin pääsyn parantamiseksi muun muassa hyödyntämällä digitaalisia ja innovatiivisia viestintävälineitä ja kehittämällä dokumentointia, jolla tuetaan kyseisten urheilulajien ja pelien siirtämistä sukupolvelta toiselle.

28. Kannustamaan perinteisiin urheilulajeihin ja peleihin liittyvään rajatylittävään verkostoitumiseen ja yhteistyöhön.

TAUSTA-ASIAKIRJAT

EU:n lainsäädäntö- ja politiikkakehys

– Euroopan parlamentin päätöslauselma 7. lokakuuta 2025 EU:n politiikkatoimien merkityksestä urheilun eurooppalaisen mallin suunnittelussa (2025/2035(INI)) (EUVL C, C/2026/1521, 15.4.2026, *ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/1521/oj*).

– Neuvoston päätelmät, annettu 27. marraskuuta 2023, aiheesta ”Agenda 2030:n kehittäminen tavoitteiden saavuttamiseksi: vauhditetaan kestävän kehityksen tavoitteiden toimeenpanoa paikallistasolla” (15939/23).

– Neuvoston päätelmät, annettu 21. marraskuuta 2023, sosiaalisesta, vihreästä ja digitaalisesta siirtymästä (15732/23).

– Neuvoston päätelmät, annettu 4. huhtikuuta 2022, aiheesta ”Urheilu ja liikunta lupaavina keinoina muuttaa käyttäytymistä kestävän kehityksen edistämiseksi” (EUVL C 170, 25.4.2022, s. 1).

– Neuvoston päätöslauselma, annettu 30. marraskuuta 2021, urheilun eurooppalaisen mallin keskeisistä piirteistä (EUVL C 501, 13.12.2021, s. 1).

– Neuvoston päätelmät, annettu 30. marraskuuta 2021, elinikäisestä liikunnasta (EUVL C 501 I, 13.12.2021, s. 1).

– Neuvoston päätelmät, annettu 18. toukokuuta 2021, urheilualan innovoinnista (EUVL C 212, 4.6.2021, s. 2).

– Neuvoston päätöslauselma, annettu 22. marraskuuta 2019, kestävän kehityksen kulttuuriulottuvuudesta (EUVL C 410, 6.12.2019, s. 1).

– Neuvoston päätelmät, annettu 24. toukokuuta 2018, EU:n yhteisten arvojen edistämisestä urheilun avulla (EUVL C 196, 8.6.2018, s. 23).

– Neuvoston päätelmät, annettu 22. marraskuuta 2016, urheiludiplomatiasta (EUVL C 467, 15.12.2016, s. 12).

– Euroopan komissio: koulutuksen, nuorisoasioiden, urheilun ja kulttuurin pääosasto, *Mapping of traditional sports and games (TSG) in Europe – Final report*, Euroopan unionin julkaisutoimisto, 2016.

– Neuvoston päätelmät, annettu 24. marraskuuta 2015, lasten motoristen taitojen sekä liikunta- ja urheilutoiminnan edistämisestä (EUVL C 417, 15.12.2015, s. 46).

– Neuvoston päätelmät, annettu 19. toukokuuta 2015, ruohonjuuritason urheilun aseman maksimoimisesta monialaisten taitojen kehittämisessä erityisesti nuorten keskuudessa (EUVL C 172, 27.5.2015, s. 8).

– Neuvoston päätelmät, annettu 21. toukokuuta 2014, sukupuolten tasa-arvosta urheilussa (EUVL C 183, 14.6.2014, s. 39).

– Euroopan unionin perusoikeuskirja (EUVL C 326, 26.10.2012, s. 391).

Muiden organisaatioiden asiakirjat

– Unesco, *MINEPS VII Outcome Document: Fit for Life Alliance*, hyväksytty liikuntakasvatuksesta ja urheilusta vastaavien ministereiden ja johtavien virkamiesten seitsemännessä kansainvälisessä konferenssissa (MINEPS VII), Baku, 29. kesäkuuta 2023.

– Tarkistettu eurooppalainen urheilun peruskirja (CM/Rec (2021)5).

– Unesco, International Charter of Physical Education, Physical Activity and Sport (2015).

– Unesco, Final Report of the Second Collective Consultation on the Safeguarding and Promotion of Traditional Games and Sports, Teheran, Iranin islamilainen tasavalta, 16–20. tammikuuta 2009.

– Council of Europe Resolution CM/Res(2007)8, establishing the Enlarged Partial Agreement on Sport (EPAS).

– Unescon yleiskokous, Resolution 33 C/21 on Traditional Games and Sports, hyväksytty Unescon 33. yleiskokouksessa, Pariisi, 2005.

– Unescon yleissopimus aineettoman kulttuuriperinnön suojelemisesta (2003).

– Unesco, Punta del Esten julistus, hyväksytty liikuntakasvatuksesta ja urheilusta vastaavien ministereiden ja johtavien virkamiesten kolmannessa kansainvälisessä konferenssissa (MINEPS III), Punta del Este, Uruguay, 30. marraskuuta – 3. joulukuuta 1999.